

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Filozofická fakulta

Ústav věd o umění a kultuře

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor práce a studijní obor: **Denisa Michalinová, Dějiny umění**

Název práce: Ikonografická výzdoba Portmonea v Litomyšli v kontextu Váchalovy symbolistické tvorby

Oponent práce: PhDr. Kateřina Horníčková, Ph.D.

Slovní vyjádření, náměty a otázky k obhajobě:

Autorka si jako téma svojí práce zvolila dílo Josefa Váchala - výmalbu Portmonea, domu Josefa Portmana v Litomyšli. U takto známého tématu je třeba hned na začátku ocenit, že se autorka věnuje vzniku originálního díla Josefa Váchala nikoliv s nekritickým obdivem, ale snaží se je vidět v kontextu moderních zájmů o okultismus, satanismus, a nábožensko-filozofická témata, které byly pro symbolisty téměř povinnou výbavou. Přistupuje tak k dílu Josefa Váchala z úhlu dobového fenoménu, ale ponechává si i prostor pro vykreslení malířovy nesporné individuality. Autorka rovněž osvětluje vazby na Kupkův orfismus, kubismus (Čapek) a směry moderní malby (Zrzavý), čímž je schopna zařadit Váchalův individualismus do širšího kontextu dobové tvorby, oproti určitým tendencím vidět Váchala jako ničím neovlivitelného, svérázného solitéra. Osobně bych uvítala i více těchto srovnání (např. u gesamtkunstwerku, bližší srovnání s podobnými přístupy (s. 30), nebo u zběžné zmínky o kapli Očistec u piaristů v Litomyšli, která už vzhledem k zaměření musela být Váchalovi silným inspiračním impulsem a mohla by ukázat zajímavé historické vazby jeho tvorby) – ale ty, co má autorka uvedeny, mi dávají smysl.

Ikonografické popisy jsou důkladné a důvěryhodně interpretované, na základě relevantních zdrojů. Tady bych sice čekala trochu více pozornosti těm originálním textům (mimo ty Váchalovy, ty autorka zná evidentně dobře), jako jsou např. právě orientální a okultní texty - ale chápu, že to už je nad rámec bakalářské práce. Naopak jistě zajímavé by bylo větší opření se o psychologické přístupy v teorii umění – jak po freudovsko-jungovsko-lacanovské linii psychologické motivace k tvorbě, tak po psychologické působení tvarů a barev – ty jsou i dobově aktuální. V tomto ohledu je třeba podotknout, že i negativní obrazy žen patří k běžné ikonografické výbavě symbolistů, modernistů a expresionistů – tudíž i po stránce námětů zapadá Váchal do širšího dobového proudu.

Zaujal mne také nápis „Salus nunc abeuntibus“, který autorka, asi na základě literatury čte jako „Pozdrav těm, kdo odcházejí“. V nápisu je ale latinské slovo „nunc“, tedy „kteří teď odcházejí/kteří se rozhodli nyní odejít“. Navíc „Salus“ neznačí jen pozdrav, ale také zdraví, štěstí a Spásu – nejde tedy snad o vícevýznamovou hříčku? Rám dveří přeje spásu a ochranu nejen těm, kteří fyzicky odcházejí, ale i těm, kteří jsou schopni se nyní (při pohledu na malby?) odvrátit od špatné cesty?

Je zřejmé, autorka je svým tématem velmi zaujata (do té míry, že se místy nechává unášet jazykem zdrojů, které přebírá), nicméně je schopna zachovat si v celé práci kritický nadhled. Práce je velmi dobře napsána a poměrně logicky strukturována (zaskočila mne pouze kapitola o technice malby, která poněkud „tvrdě“ přijde po ikonografických rozborech), ruší jen drobné pravopisné chyby (i/y – reflexy, věnující se Váchalovy, světcevi pravačky, Spasitelovi krvavé rány, ukolíbat), a občasně neúplné věty (Z jejich grimas můžeme až zběsilé nadšení.). I závěr autorka trochu uspěla, je víceméně suchým výčtem jednotlivých kroků práce bez vnitřní koherence a hodnocení. Žádná z těchto námitek ale není zásadního rázu, ale spíše doporučením k dalšímu bádání a případným úpravám.

Jako námět k obhajobě navrhuji, ať se autorka zamyslí např. zda by postava, jako je anděl strážný nebo Marie, nemohla být inspirována kompozicemi beuronské školy? A zda neuvažovala o dalších Váchalových inspiracích, jako Goya, Breughel, barokní malba, nebo inspirace mimoevropským uměním (např. mandaly pro centrální ornamentální kompozice)? Práci doporučuji k obhajobě a přes drobné, výše naznačené výhrady, hodnotím známkou výborně.

Navrhovaná klasifikace: výborně

.....
podpis oponenta práce

V Českých Budějovicích dne 25. 5. 2020

Stupeň klasifikace:	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
---------------------	---------	-------------	-------	-----------